

ABSTRACTS

GYULA BÍRÓ: SOME PRACTICAL ASPECTS OF AN INNOVATION PROGRAM

I would like to introduce the „drop-out-free school” in bullet points, which is part of a pedagogical integration program called Sárréti Kapocs. It is an innovative program that was developed and implemented between 2006 and 2011 in Móricz Zsigmond Elementary and Nursery School in Nagyrábé.

The economically disadvantaged, multiply disadvantaged and socially excluded phenomena is primarily not a pedagogical problem rather a social policy issue. However, kindergartens and schools are vital domains to create and develop a social attitude without social exclusion. Fair education provides equal opportunities, compensates children’s social and cultural disadvantages. Those institutional „good practices”, described in the essay of Sárréti Kapocs Program, work both medium and long term. Its aim is a prejudice free, inclusive / accepting social solidarity beyond the school realm, into local society. The purpose of the institutional innovation is creating a child-centred image, modern and differentiated educational expectations as well as equal opportunities. Educational work of the institution is determined by the innovation practices commencing the 1960s when underprivileged, disadvantaged and ethnic children had not been segregated in any way. The change in teachers’ personalities, the new image of teachers, changes in communication strategies, the need for openness between teacher-student-parents, and the requirement of continuous postgraduate education, results in an institutional development process that is able to analyse itself.

In the village of Nagyrábé the institute implements a complex social and educational policy without any discrimination and exclusion. There is cooperation and effective interaction so each child is treated according to their level of development, while respecting cultural values and compensating any disadvantages. The absolute aim is to provide appropriate development and mentoring to all, according to the individual’s aptitude.

GYÖRGY BENYIK: THE 25-YEAR-HISTORY OF SZEGED INTERNATIONAL BIBLICAL CONFERENCE

The first initiatives of the conference go back to 1989. Lecturers from abroad giving lectures in foreign languages have been present at the conference since 1995. In the past 25 years, the conference has had 3662 visitors, 362 lectures have been given and we have received 147 foreign professors as lecturers. We published forty Biblical books in the past 25 years.

At the first session, only a few Catholic colleagues held an informal reunion at a

round table. Among them there was Ferenc Gál, the first rector of Pázmány Péter Catholic University [PPKE]. Later the archbishop of Alba Iulia Dr. György Jakubinyi and a would-be professor at PPKE, Dr Imre Kocsis joined the reunion. The first more serious plan concerning publication, i.e. the Bible interpretation for the books of the Old and the New Testament was only partly realized when Publishing House Korda undertook to publish New Testament Bible Commentary, originally published by Collegeville Liturgical Press, under the title of Szeged Bible Commentary in 21 volumes. Later this idea generated the translation and some elaboration of the commentaries on the Gospels according to Matthew, Mark, Luke and John as well as the book of the Acts of the Apostles.

At the third conference, a heated debate emerged concerning the circle of lecturers and that of the audience of the conference. The question lied in whether it should remain an annual reunion of Catholic professors within the borders of Hungary or it should be extended to become ecumenical as well as international. The greatest opposition was generated by the idea of opening up towards lay people interested in these topics. Finally, the president of the conference decided that the conference should become ecumenical as well as international. Furthermore, it was also decided that the conference should function also as a training institute for lay people holding a degree of theology as well as for priests and ministers. After some resistance, the idea of our opening up to many was accepted by everyone. This step guaranteed a high level of professionalism for the conference and allowed for the attendance of an appropriate number of Hungarian and foreign lecturers and audience as well. This summary shows the development of the conference and its activities concerning publication.

GÁBOR CZAGÁNY: NEW APPROACHES TO COMMUNITY BUILDING

Decreasing number of believers is one of the most important trends in the life of Hungarian churches. The only way to reverse this process is to change the methods of community building. The ideas of American Baptist pastor, Rick Warren gives us a well established method with which we can start thinking about Hungarian challenges and possibilities. In this article we find a new model of community building based on the experience of the Reformed University Chaplaincy of Szeged, but at the same time applicable for the life of other Christian communities, too.

LÁSZLÓ RÓBERT FARKAS: THE INTENTIONS OF STABILIZING THE CITIZENRY AFTER TRIANON

We may read the Upper House, parliamentary negotiation of the 1927. yearly law regulating the study support of the state employees' children and his analysis in this paper. We wish to justify it after Trianon times it his sovereign power objective, which shows the efforts put onto the Hungarian civil society's affirmation.

We may recognise the law then after the one before the World War two, the short

presentation of a bicameral parliamentary system, and in the order of the speeches for the characters of the parliamentary debate – Ferenc Hutyra, Kálmán Szily, Gyula Glattfelder bishop, Count Kunó Klebelsberg religion and public education minister and Count István Bethlen prime minister - we quote his remarks and we analyse it, we lock the report with a summary though on his end. Considering the system of the paper the acceptance of the law, in present tense put stage remarks demand remarks and commentaries in many cases, historical situation evaluation and looking back, as we may read this then in the footnotes.

LÁSZLÓ GRUBER: DIE ERSCHENUNG DER PÄDOPHILIE UND DEREN MORALTHEOLOGISCHE BEURTEILUNG AUFGRUND DER LEHRE DER KATHOLISCHEN KIRCHE

Die folgende Studie präsentiert die moraltheologische Beurteilung der Erscheinung der Phädophilie, ausgehend aus der Lehre der Katholischen Kirche. Nach einer Klärung der relevanten Begriffe werden statistische Angaben zitiert. Es wurden die bekanntesten, diesbezüglichen Feststellungen aus dem Alten und Neuen Testament ausgesucht sowie die zutreffenden wichtigeren Stellungnahmen der Katholischen Kirche erwähnt.

Drei große Gruppen der pathologischen Erscheinungsformen der Sexualität werden beschrieben. Zu der Gruppe der sexuellen Perversion werden die Pädophilie bzw. die Ephebophilie gezählt. Es folgt deren moraltheologische Erläuterung aus dem Blickwinkel der Tat bzw. der diese begehenden Person erläutert. Diese Handlungen sind immer zu verurteilen wegen derer schwerer Mängel in der anthropologischen Struktur, wobei aus dem Blickwinkel der persönlichen Verantwortung ein Unterschied zwischen den 'aktiven' und 'passiven' Tätern gemacht werden muss. Egal zu welcher Gruppe sie gehören, muss ihnen die menschliche Verantwortung sowie das Evangelium der Gnade und des Kreuzes verkündet werden.

ANTAL HÁMORI: THE JUDGEMENT OF THE INTEREST IN THE CATHOLIC CHURCH

This study is about interest and usurious interest from the viewpoint of moral theology and canon law. Beside the historical presentation it analyses the theme that nowadays which interest is fair and legal, and which is not. The author uses for this the different biblical texts, the teaching and the Codexes of the Catholic Church and various scientific bibliographies.

GÁBOR HORVÁTH: IL GIORNO DEL RINNOVAMENTO NAZIONALE ED I LORO RICORDI A SZEGED

In questo articolo ci siamo occupati della simbologia della raffigurazione Mariana del Duomo di Szeged, costruito nel 1930, disegnato dall'architetto Ernő Foerk di Budapest.

Nella raffigurazione si è nascosto le due date del giuramento da parte del re Francesco Giuseppe fatto subito dopo il diluvio del fiume Tibisco per la ricostruzione della città nel 17 marzo 1879, ed il giuramento dell'ammiraglio Horthy che era a Szeged occupata dall'essercito francese. La data del suo giuramento era nel 5 giugno 1919 durante la rivoluzione comunista, quando lui diventava il ministro della difesa del governo del conte Gyula Károlyi. Le raffigurazioni esprimono insieme la resurrezione ed il rinnovamento del paese negli anni 30.

ISTVÁN KÄFER: NÁROD – CIRKEV

MAD'ARSKO-SLOVENSKE OTÁZKY

Kultúra slovenského národa je založená od začiatkov až po dnes na základe kresťanstva. V Ústave Slovenskej republiky sa deklaruje kontinuita so sv. Cyrilom a Metodom. Skoro tisíc rokov slovenské etnikum žilo s maďarským v jednej krajine a v tej istej cirkvi. Našou úlohou jej, aby sme túto historickú skutočnosť prezentovali našim dnešným dvom národom: Peter Pázmány a slovenský jazyk, Matej Bel, „magnum decus Hungariae“, evanjelici, Daniel Krman na strane Františka Rákócziho II., Timonova koncepcia bratského prijatia starých Maďarov, úloha Ostrihomu v Maďarsko- slovenských duchovných súvzťažnostiach.

GÉZA KUMINETZ: DIE BEZIEHUNG ZWISCHEN DER PERSÖNLICHEN REIFE UND DEM MORALISCHEN BEWUSSTSEIN AUS KATOLISCHER SICHT

Nach der Auffassung der christlichen Philosophie ergibt die Harmonie von drei, einander gegenseitig voraussetzenden und durchdringenden, jedoch aufeinander gar nicht zurückführbaren Faktoren die persönliche Reife. Diese sind die Ausgeglichenheit sowie die Vollmündigkeit und Reife der Persönlichkeit. Besonders wichtig ist von diesen drei die Qualität des moralischen Bewusstseins, weil sie dann sowohl auf die affektive als auch auf die religiöse Reife den grössten Einfluss ausübt.

Heute, im Zeitalter der Massengesellschaften stösst die Ausbildung von alle drei Faktoren vielleicht auf grössere Schwierigkeiten als je, vielleicht auch deswegen können wir unser Zeitalter von diesem Standpunkt aus das Zeitalter des Unterganges der Normen nennen.

In der menschlichen Person, richtiger gesagt während des Personenwerdens erwacht der Anspruch spontan auf das moralische Bewusstsein und auf die Weltanschauung. Dieser Anspruch ist die Folge der menschlichen Natur, zur gleichen Zeit muss der Mensch selbst diesen Bereich erforschen, und zwar er muss nach seinem besten Wissen und Gewissen seine Weltanschauung als eine Spiritualität ausgestalten, die seinem Leben eine letzte Schätzung und ein letztes Programm gibt. Das Erwachen des moralischen Bewusstseins und der Weltanschauung verlangt aber eine Leitung, und ohne eine entsprechende Führung wird die Persönlichkeit ein Torso, was die amoralische oder diabolische Persönlichkeit zur Folge hat. Eine grosse Verantwortung hat alle

Faktoren der Erziehung: sowohl die Familie als auch die Schule, die Religion und der Staat.

Und was die ethischen Grundprinzipien (Grundpflichten) betrifft, sind sie nach dem Modell der menschlichen Rechte zu formulieren. Aber auch hier kann nur eine Übereinstimmung zwischen den unterschiedlichen ethischen Systemen sein, wenn der wesentliche Inhalt der Grundpflichten in Einklang gebracht werden kann. Wir müssen das bezügliche geistige Erbe der vor uns gelebten Generationen hochschätzen, während wir mit dem Dämon der Vorurteile und der Alternative „entweder-oder“ immer wieder kämpfen müssen.

Der christliche Philosophie hält das menschliche Erkennen für fähig, einen solchen grundlegenden ethischen Kodex zu verfassen beziehungsweise durchzusetzen, auf den später viele konkrete ethische Systeme aufgebaut werden können, und auf diese Weise ist das unitas multiplex auch in diesem Bereich gesichert.

LATORCAI CSABA: KATOLIKUS FŐPAPOK AZ ORSZÁGGYŰLÉS FELSŐHÁZÁBAN ÉS A ZSIDÓTÖRVÉNYEK

A társadalmi és a gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról szóló 1938. évi XV. törvénycikk (első zsidótörvény) bizottsági vitájában Serédi Jusztinián és Glattfelder Gyula (utóbbi háromszor) szólalt fel.

A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. évi IV. törvénycikk (második zsidótörvény) bizottsági vitájában Serédi Jusztinián (háromszor), Glattfelder Gyula (hétszer), Keszthelyi Gyula, plenáris vitájában Serédi Jusztinián és Glattfelder Gyula, míg a két ház között felmerült ellentétek feloldására kiküldött felsőházi bizottságban Serédi Jusztinián és Glattfelder Gyula (kétszer-kétszer) szólaltak fel.

A házassági jogról szóló 1894. évi XXXI. törvénycikk kiegészítéséről és módosításáról, valamint az ezzel kapcsolatban szükséges fajvédelmi rendelkezésekről szóló 1941. évi XV. törvénycikk (III. zsidótörvény) bizottsági vitájában Serédi Jusztinián (kétszer), plenáris vitájában Serédi Jusztinián, az országgyűlés két háza között felmerült ellentét feloldására kiküldött felsőházi bizottságban Czapik Gyula szólalt fel.

A korabeli jegyzőkönyvekből megállapítható, hogy a Magyar Országgyűlés két házában csak ők voltak szinte az egyetlenek, akik a szerzett jogoktól való megfosztás ellen kikeltek. Olyan filozófiai és teológiai levezetést mutattak be, amely a természet törvényéből kiindulva vezette le a javaslatok tarthatatlanságát. Az első zsidótörvénynél még meg tudták érteni a javaslat elkészítésének motivációját, tehát a javaslat célját tekintve nem volt kifogásuk, ám annak kivitelezése miatt, mivel az különbséget tett a keresztelés időpontja szerint, a javaslatot nem támogatták. Sajnos, előterjesztett módosító javaslataik nem nyertek többséget. A II. zsidótörvény esetében már a javaslat motivációjával sem értettek egyet. Hivatkoztak arra az első zsidótörvény vitájában elhangzott felszólalásukra, hogy nem kizárással, hanem új lehetőségek

biztosításával kellene fellépni a társadalmi feszültségek ellen. Totális és elfogadhatatlan diszkriminációnak tartották a javaslat azon rendelkezését, amely különbséget tett keresztény és keresztény között aszerint, hogy zsidó származású-e vagy sem. Kiemelték, hogy ellenvéleményüket már hónapokkal az országgyűlési tárgyalás előtt jelezték a kormánynak, mégsem vették figyelembe véleményüket. A felsőházi bizottság által megfogalmazott módosító javaslat megfogalmazásában személyesen részt vett Serédi Jusztinián és Glattfelder Gyula, ám a törvényjavaslat által érintett személyi kör radikális csökkentésére, vagy annullálására egyikőjük sem vállalkozott. A felsőházi módosítások nagy részét megszavazták, ám azok közül számosat a képviselőház nem fogadott el. A két ház között felmerült ellentét feloldására kiküldött felsőházi bizottságban helyet kapott Glattfelder Gyula is. Az ő feladata lett volna a felsőházi módosítások védelme, amelyet azonban nem sikerült megvédenie. A kompromisszumos javaslat megfogalmazásában szintén részt vett Serédi Jusztinián és Glattfelder Gyula is. Az új javaslat közelebb került a képviselőház eredeti álláspontjához. Amikor a hercegprímás azt indokolta, hogy miért tartja elfogadhatónak a kompromisszumot, sajnos, gyenge érvekkel próbálta elfogadhatóvá tenni az elfogadhatatlant, nevezetesen, szeretnék, ha ez a társadalmat mélyen felkavaró kérdés végre nyugvópontra jutna. Ez volt a felsőház főpap-tagjainak legrosszabb döntése.

Hihetetlenül hibás döntés a II. zsidótörvény kompromisszumának elfogadása volt ahelyett, hogy mindvégig kitartottak volna eredeti elképzelésük, a törvényjavaslat elutasítása mellett.

A III. zsidótörvény elfogadását kezdettől fogva a legszigorúbban elleneztek, mert az ellentmondott a pozitív isteni törvénnyel, ezáltal a kereszténységgel. Serédi Jusztinián látványosan kifejezésre juttatta, hogy semmi közösséget nem vállal a javaslattal, mikor nem vállalt semmilyen szerepet az esetleges módosítások előkészítésében. Főlháborodásuk egyik meghatározó oka az volt, hogy a javaslat gyakorlatilag megtiltotta, hogy zsidó származású keresztény egyházi, illetve szentségi házasságot köthessen, ezáltal csorbította az egyházak autonómiáját.

ZOLTÁN NEGYELA: THE CHAPEL AS A SANCTUARY

The Chapel is a small, single room in the parochial building, used for church services and other activities, is a part of a group named shrines or sanctuaries. To establish a chapel, needs a series of control effectuated by the local Ordinary. In case he finds the place well furnished and apt for worship he endorses to establishment. It is known that yet the chapel hasn't got the status of sanctuary though can be used for church service. In case the Ordinary gives his assent and blesses the place thenceforth the chapel becomes a sanctuary. For the profanation or the cessation of the chapels the valid canon used is the same as in the case of churches. There are three canons in the Codex which describe these acts and their work on the sanctum.

TAMÁS SZILÁGYI: RELIGION IN THE FIELD OF POLITICS IN HUNGARY AFTER 1989. THE PREFERENCES OF CHRISTIAN BELIEVERS: CAN BE ANY ALTERNATIVES OF NATION-CENTERED PARTIES?

Upon the analysis of the political map of post-Soviet states, it can be stated that the influence of Christian democratic or Christian socialist parties is significantly lower in party politics compared to Western Europe. In the years following the regime change, national-Christian parties were able to build a considerable voter base in Hungary, however, this base has eroded significantly during the consecutive elections to the point that the distinctly Christian Democratic People's Party disintegrated and fell out of Parliament. We have once again witnessed the growing presence of Christian worldview in Hungarian political life starting from the year 2000. Though being committed Christian democrats was an important element of the national conservative image of the first Orbán-cabinet, the past decade brought about the real success of Christian worldview politics in Hungary. This study aims to provide a schematic overview of this process.

ATTILA THORDAY: ON THE BORDER OF TWO WORLDS. THE CHANGING ROLE AND FUNCTION OF THE CHURCH AND RELIGIOUS PRACTICES AS SHOWN THROUGH THE EXAMPLE OF A SMALL COMMUNITY.

The proposals of the local parish make it possible for different groups of community of Szeged-Szentmihály to live their unity, despite of their differences and social divisions. Through different spiritual as well as leisure activities the local Church offers them a new chance to self-define and express their gradually altering social identities.

In the last few years there were primarily sociological needs, like the closing the local school, to be answered that helped me to develop spiritual life in this parish. The results having been born up to now, including a sports ground and a beehive oven in the yard of the community house, as well as new groups based on spiritual activities, mutually supporting spiritual revival of suburban community life.

TAMÁS TÓTH: I PROCESSI VESCOVILI DEL CARDINALE LAJOS HAYNALD NELL'ARCHIVIO SEGRETO VATICANO

Lajos Haynald (1816–1881) è uno dei personaggi più importanti della storia della Chiesa ungherese. Nato a Szécsény, fu ordinato sacerdote nel 1839 e, l'anno dopo, conseguì il dottorato a Vienna. Durante la rivoluzione ungherese del 1848 rimase a Esztergom. L'imperatore Francesco Giuseppe d'Austria (1848–1916) lo nominò Vescovo coadiutore di Transilvania nel 1851, poi Vescovo della diocesi dal 1852 ma, a causa di tensioni insorte con la corte, nel 1863 egli dovette presentare la rinuncia all'incarico. L'anno seguente Papa Pio IX (1846–1878) chiamò Haynald a Roma elevandolo al titolo arcivescovile di Cartagine; divenuto in seguito consultore della Congregazione degli Affari Ecclesiastici Straordinari, nel 1867 fu nominato Arcivescovo di Kalocsa-Bács, successivamente al

cosiddetto Ausgleich (compromesso) tra l'Austria e l'Ungheria. Partecipò al Concilio Vaticano I (1869–1870), dove si fece portavoce dell'opposizione, incrinando così i buoni rapporti che aveva con il Papa; per questo fu elevato al cardinalato solo dopo la morte del pontefice, nel 1879. I processi vescovili custoditi in diversi fondi presso l'Archivio Segreto Vaticano (Archivio della Nunziatura di Vienna, Archivio Concistoriale, Dataria Apostolica) ci trasmettono sui candidati al vescovado e sulle diocesi un gran numero di informazioni, così anche nel caso di Lajos Haynald.

PÉTER KÁLMÁN VARGA: GALEN AND THE PHILOSOPHY

Galen is one of the most influential authors of antiquity. Whereas Galenism has a historical place next to Platonism or Aristotelianism, his philosophical significance was not considered among the most important ones. In the past few decades his philosophical effect has got into the centre of interest. This paper attempts to place Galen in his epoch as a philosopher and emphasizes that his doctrine on methodology has outstanding importance in the history of philosophy. As a physician he preferred to deal with the problem of method and, as he points out, the medical practice needs a thorough philosophical foundation. The argumentation is based upon his work "On the Diagnosis and Cure of the Errors of the Soul".

ISTVÁN ZOMBORI: THE CATHOLIC CHURCH AND THE SOVIET ARMY 1944-1945

The Soviet Army reached the southern part of Hungary in September 1944. Makó, seat of Csongrád County, was the first town conquered on 26 September. In his diary Imre Csepregi (1881-1955), vicar of Makó, gave a valuable account on the arrival of the Soviet troops, on their first actions and conflicts with the local population. The educated, politically well informed priest negotiated with the Russian officers several times. He considered it important to stay in Makó with his fellow priests while the political leaders of the town fled from the arriving Russian troops. According to him: 'The shepherd has to stay close to the flock.'